

Helsingin Sanomien säätiölle
20.8.2013

Loppuraportti – Summer Investigative Reporting Course 2013

Osallistuin Helsingin Sanomien säätiön stipendiaattina tutkivan journalismin kurssille Columbian yliopistossa. Kurssi järjestettiin New Yorkissa 8.7. – 26.7.2013. Olen Helsingin Sanomien rikos- ja oikeustoimittaja, joten tutkiva journalismi on olennainen osa työtäni. Tutkivan journalismin keinoja täytyy osata hyödyntää päivittäisessä uutistytössä, mutta teen säännöllisesti myös pidempiä tutkivan journalismin projekteja. Aiemmin kurssin käyneet kollegat olivat kehuneet kurssia suuresti, joten odotukset olivat korkealla. Kolmen viikon intensiivisen opiskelun jälkeen voin todeta, että odotukset jopa ylittyivät.

Kurssin sisältöä ei voi avata tarkasti julkisesti, koska luennot olivat luottamuksellisia. Osa luennoitsijoista kertoi esimerkiksi keskeneräisistä juttuprojekteistaan, joten on luontevaa, että keskustelut käytiin suljettujen ovien takana. Lisäksi tutkivat toimittajat haluavat suojata menetelmiään samaan tapaan kuin poliisi pyrkii suojaamaan teknisiä ja taktisia menetelmiään. Voin kuitenkin kertoa kurssin rakenteesta yleisellä tasolla sekä niistä ajatuksista, joita kurssi minussa herätti.

Kurssin ohjelma oli laadittu huolellisesti ja saimme nauttia hyvin monipuolisesta puhujajoukosta. Joukossa oli useita Pulitzerilla palkittuja journalisteja. Yhdysvaltalaisten kollegojen lisäksi luennoitsijoita oli ympäri maailmaa. Luennoitsijat esittelivät omia juttuprojektejaan ja metodejaan. Lisäksi kuulumme yleisempiä esityksiä esimerkiksi datajournalismista ja yritysten talouslukujen tulkitsemisesta. Kansainvälinen luennoitsijajoukko ja kurssitoverit ympäri maailmaan loivat myös oivallisen mahdollisuuden verkostoitumiseen kurssin aikana.

Kansainväliset yhteistyöprojektit tutkivien toimittajien kesken ovat äärimmäisen ajankohtainen ilmiö, joten yhteyksien rakentaminen on keskeistä kenelle tahansa tutkivalle toimittajalle. Ajatuksena on, että valtioiden tiedustelukoneistojen ja kansainvälisten yritysten viestintäosastojen puristuksissa journalistien on kyettävä tekemään yhteistyötä, koska joukossa on voimaa. Maissa, joissa sananvapaus on huono, kansainvälinen yhteistyö tuo selkänojaa ja turvaa. Suomen kaltaisissa maissa taas yhteistyön voima on siinä, että kollegoiden avulla voi päästä käsiksi sellaiseen tietoon, jota olisi Suomesta käsin mahdotonta saada kaivetuksi. Koen, että sain kurssin aikana solmittua hyviä suhteita tulevia projekteja varten ja joitain kontakteja myös aiheisiin, jotka ovat jo työn alla. Ylipäätään minusta tuntuu, että verkostoitumista jostain syystä hieman aliarvioidaan suomalaisessa toimittajakunnassa. Oli mukavaa olla ympäristössä, jossa sitä pidettiin itsestään selvästi tärkeänä ja positiivisena asiana. Verkostoitumista tukivat osaltaan vierailut ProPublicaan ja Bloombergille.

Oli myös todella inspiroivaa huomata, kuinka kunnianhimoisia ja laadukkaita tutkivan journalismin projekteja tehdään eri puolilla maailmaa ja paljon vaikeammassa oloissa kuin Suomessa. Kurssin jälkeen tuntuukin siltä, että Suomi on pullollaan loistavia aiheita ja nyt niitä osaa kaivaa entistä paremmin. Kurssilla sai ihan konkreettisia neuvoja monenlaisiin käytännön tilanteisiin. Osa menetelmistä oli jo tuki tuttuja, mutta osaa ei ollut tullut ajatelleeksi. Yhden luennon aikana sain täydellisen ahaa-elämyksen siitä, millainen tietopyyntö minun kannattaa tehdä liittyen yhteen projektiin, jonka aiheita en voi tässä paljastaa. Nyt tietopyyntö on jo tehty ja olen alkanut saada ensimmäisiä dokumentteja.

Lisäksi kurssilla sai eväitä siihen, mitä kaikkea voisi opiskella lisää ja millaisia koulutuksia olisi syytä järjestää omalla työpaikalla. Esimerkiksi sähköpostien ja tietokoneen suojaaminen ovat aiheita, joista on syytä ottaa pian tarkemmin selvää ja joista olisi hyvä järjestää Suomessa koulutuksia laajemminkin. Kurssi tarjosi ajatuksia myös siitä, miten tutkivaa journalismia voisi ylipäättään tehostaa omassa kotitoimituksessa.

Opiskelimme kurssin kaksi ensimmäistä viikkoa yhdessä ryhmässä, mutta kolmannella viikolla jakauduimme kahteen ryhmään. Saimme itse valita, halusimmeko syventyä muutamana päivänä tarkemmin datajournalismiin vai multimediaan. Valitsin multimediaryhmän, koska useat rikosjutut ovat luonteeltaan sellaisia, että niissä voisi hyödyntää entistä useammin multimedian keinoja. Lisäksi koen, että Helsingin Sanomilla on rutkasti potentiaalia tehdä kunnianhimoisempia multimediatuotantoja, joten halusin oppia lisää. Osallistun parhaillani Nelosen televisiokoulutukseen, joten multimedian opiskelu oli siinäkin mielessä mielekästä, että sain eväitä eri välineiden vahvuuksien yhdistelyyn verkkosovelluksissa. Multimediasisällöt ovat tulevaisuudessa keskeisiä myös siksi, että yhä useammat lukijat odottavat yhä enemmän digitaalisilta sisällöiltä. Siinä missä datajournalismin keinot auttavat suurten datamäärien käsittelyssä ja visualisoinnissa multimedian keinoja voi käyttää elämysten ja tunteiden välittämisessä. Kurssilla sai paljon uusia ajatuksia siitä, millaisia multimediaprojekteja voisi tehdä jatkossa. Samalla oli mukavaa huomata, että Helsingin Sanomat pärjäsivät suhteellisen hyvin kansainvälisessä vertailussa jo nyt.

Kurssi oli hyvin järjestetty ja suurin osa luennoitsijoista oli valmistellut esityksensä hyvin. Joitain datajournalismin luentoja kiusasi pieni päällekkäisyys ja jotkin luennot olivat minun makuuni turhan perustasolla. Lisäksi viimeisen viikon ohjelma olisi voinut olla multimediaryhmän osalta intensiivisempi. Kokonaisuudessaan ohjelma oli kuitenkin todella onnistunut.

Uskon, että toimittaja ei ole koskaan valmis, vaan aina pitää olla avoimin mielin ja valmis oppimaan uutta. Kesäkurssi herätti minussa intoa opiskella ulkomailla enemmänkin, koska opetuksen taso oli todella korkealuokkaista ja ilmapiiri oli inspiroiva. Haluan kiittää suuresti Helsingin Sanomien säätiötä mahdollisuudesta osallistua kurssille. Toivon, että myös kollegoille tarjoutuu tilaisuus osallistua kurssille.